

нерные и инженерно-педагогические технологии. Симферополь: НИЦ КИПУ. № 5. 2014. С. 107–113.

21. Шаріпова О.С., Надьон Г.О. Гармонізація діяльності як процес забезпечення еко-

номічної безпеки підприємства. Управління проектами та Розвиток виробництва: Зб. наук. пр. Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2012. № 1(41). С. 50–55.

УДК 81'255:81'25

ДО ПИТАННЯ ПРО СТРУКТУРУ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Онищенко М.Ю., старший викладач
кафедри англійської філології та перекладу
Університет імені Альфреда Нобеля

У статті аналізуються наукові розвідки вітчизняних і зарубіжних дослідників щодо визначення структури полікультурної компетентності, яка розглядається як важлива складова частина професійної компетентності майбутніх фахівців. Подається авторська дефініція полікультурної компетентності майбутніх перекладачів. З урахуванням наукових підходів науковців, проаналізованих у роботі, виокремлено структурні компоненти зазначеного конструкта.

Ключові слова: майбутні перекладачі, професійна компетентність, полікультурна компетентність, структура полікультурної компетентності, компоненти полікультурної компетентності.

В статье анализируются научные работы отечественных и зарубежных исследователей, посвященные рассмотрению структуры поликультурной компетентности, которая позиционируется как важная составляющая профессиональной компетентности будущих специалистов. Подается авторская дефиниция поликультурной компетентности будущих переводчиков. С учетом исследовательских подходов, проанализированных в работе, выделены структурные компоненты указанного конструкта.

Ключевые слова: будущие переводчики, профессиональная компетентность, поликультурная компетентность, структура поликультурной компетентности, компоненты поликультурной компетентности.

Onyshchenko M.Yu. THE PROBLEM OF STRUCTURE OF FUTURE TRANSLATORS' POLY-CULTURAL COMPETENCE REVISITED

The article analyses scientific research conducted locally and abroad to define the structure of polycultural competence which is regarded as an important constituent of future specialists' professional competence. The author gives her own definition of future translators' polycultural competence. Taking into account the scientists' approaches analyzed here, this study distinguishes structural components of the above mentioned construct.

Key words: future translators, professional competence, polycultural competence, structure of polycultural competence, components of polycultural competence.

Постановка проблеми. Об'єктивною ознакою сьогодення є глобалізаційні та інтеграційні процеси, що відбуваються практично в усіх сферах суспільного життя і зумовлюють необхідність ефективної взаємодії фахівців у світовому просторі. Крім того, участь України в гуманітарних та миротворчих місіях ООН, різноманітні програми культурних та освітніх обмінів, значне розширення ділових контактів потребує забезпечення і гарантії взаєморозуміння учасників спілкування, яке буде адекватним дійсності. Мовний і культурний плюралізм сучасного світу загострив потребу суспільства у кваліфікованих перекладачах, попит на яких стрімко зростає, що не лише зумовило перегляд ставлення до фахівця з пе-

рекладу, а й висунуло нові вимоги до його професійної підготовки. Сучасний фахівець із перекладу – це професіонал, який не тільки повинен мати фундаментальні знання у професійній галузі, володіти кількома іноземними мовами та використовувати їх у різних сферах діяльності, а й уміти пристосуватися до способу мислення та стилю автора висловлювання, оперувати додатковими країнознавчими, історичними, культурними, політичними та економічними знаннями, необхідними для успішної співпраці з представниками інших соціумів. Тому одним із важливих питань у сфері професійної підготовки перекладачів у ВНЗ стає процес формування їх полікультурної компетентності, що відповідає європейським

стандартам якості освіти та сучасним тенденціям євроінтеграції, під впливом яких, як слушно зазначив академік В.Г. Кремень, розвиток особистості стає показником рівня прогресу кожної країни [12, с. 3], а перекладачі не тільки якісно виконуватимуть свої прямі перекладацькі функції, а й виступатимуть «тлумачами культур» [23, с. 220], тобто мовними особистостями, які за допомогою вивчення мов пізнали особливості та способи взаємодії різних культур, що дозволить співрозмовникам ефективно вирішувати різні професійні задачі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні питання і шляхи вдосконалення професійної компетентності майбутніх фахівців набули особливого значення у працях вітчизняних і зарубіжних науковців: І. Зязюна, О. Пометун, О. Овчарук, Н. Бібік, В. Огнев'юка, В. Гриньової, Н. Волкової, С. Сисоєвої, І. Бега, І. Зимньої, А. Хуторського, В. Кан-Калика, Ю. Пасова, Л. Бределла (L. Bredella), В. Деланой (W. Delanoy). Певні аспекти полікультурної підготовки до професійної діяльності та ефективного спілкування у полікультурному середовищі як важливі педагогічні задачі висвітлені у роботах О. Джуринського, Р. Агадулліна, О. Щеглової, Л. Перетяги, Т. Плачинди, Л. Супрунової, П. Сисоєва, Дж. Равенна, Г. Беннета, Л. Гончаренка, О. Гуренка та ін. Щодо майбутніх перекладачів, то значна кількість науково-педагогічних праць присвячена проблемам вдосконалення їх фахової (Л. Бархударов, В. Комісаров, Л. Латишев, Р. Міньяр-Белоручев, І. Халеева, Л. Черноватий, А. Чужакін), культурологічної/соціокультурної (О. Бирюк, І. Закір'янова, Д. Іщенко, С. Шукліна), іншомовної комунікативної підготовки (Ю. Пассов, В. Баркасі, А. Гордеева, В. Калінін, С. Ніколаєва, О. Овчарук, В. Ріверс, В. Редько). Але, незважаючи на значну кількість наукових доробок, дослідження конструкта «полікультурна компетентність», його компонентного складу залишаються полемічними та недостатньо розробленими.

Постановка завдання. Метою нашої роботи є аналіз наукових розвідок вітчизняних і зарубіжних дослідників щодо визначення структури полікультурної компетентності як важливої складової частини професійної компетентності майбутніх фахівців та виокремлення структурних компонентів полікультурної компетентності майбутніх перекладачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зміна парадигми у розвитку європейської освіти – від «знаннєвої» до «діяльнєвої», яка намітилася з середини ХХ ст.,

визначила пріоритетні напрями реформування сучасної освітньої системи в Україні. У багатьох документах, прийнятих на державному рівні [9; 11; 19], актуалізуються положення національної та полінаціональної стратегії виховання молодого покоління на основі полікультурних цінностей. Тому вітчизняний освітній процес було переорієнтовано на формування якостей, необхідних для творчої професійної діяльності в умовах «відкритих кордонів» та постійного засвоєння нової інформації, що передбачає, перш за все, наявність компетентного фахівця як продукту освіти, який буде готовим до саморозвитку протягом життя та спроможним швидко змінюватися під впливом нових викликів постіндустріального суспільства.

У нашій роботі ми спираємося на підхід академіка І.А. Зязюна, який виділив компетентність як першооснову професійності. В останній він поставив на перше місце комплексність знань, яка поєднує вміння узагальнювати матеріал, аналізувати ситуацію спілкування, осмислювати суть явищ, обирати способи взаємодії [10]. Якщо спроектувати зазначені вченим характеристики на процес підготовки майбутніх перекладачів, то стає зрозумілим, що від рівня розвитку їх професійної компетентності залежатиме ефективність подальшої професійної перекладацької діяльності, адекватне розв'язання фахових завдань. Характерною рисою сучасного навчання майбутніх перекладачів є переорієнтація мовної підготовки з навчання іноземній мові суто як новому способу висловлення думки на навчання іноземній мові як джерелу інформації про національно-культурні особливості того народу, мова якого вивчається. Це стає можливим завдяки формуванню та розвитку полікультурної компетентності – багатовимірного та багатокомпонентного явища, одного з основних компонентів професійної компетентності сучасного кваліфікованого фахівця. У нашому дослідженні полікультурну компетентність майбутніх перекладачів розглядаємо як комплексне, цілісне, системне утворення, інтегративну характеристику, що синтезує полікультурні знання, вміння і навички міжкультурної взаємодії, особистісні якості, які дозволять ефективно вирішувати професійні перекладацькі завдання в умовах полікультурного соціуму. Полікультурна компетентність є необхідною складовою частиною професійної компетентності перекладача, що набувається і формується під час навчання та у процесі фахової підготовки [15, с. 111].

Вивчення наукових праць, що стосуються означеної теми, показало різницю

у поглядах науковців щодо компонентного складу полікультурної компетентності. Так, дослідниця Т.Д. Гомонова виокремлює три компоненти в структурі полікультурної компетентності – когнітивний, мотиваційно-ціннісний і діяльнісний – та подає їх характеристику, спираючись на ідеї компетентнісного підходу. Когнітивна складова частина сприяє формуванню системи полікультурних знань, на яких базується діяльність у полікультурному суспільстві. Мотиваційно-ціннісний компонент окреслюється як система мотиваційно-ціннісних утворень, що упорядковують повсякденне життя і діяльність у такому суспільстві. У межах цього компоненту також формуються такі особистісні полікультурні якості, як толерантність, емпатія, безконфліктність, відповідальність за свої дії. Щодо діяльнісного компоненту, то він, на переконання Т.Д. Гомонової, сприяє формуванню полікультурних умінь, навичок та досвіду позитивної взаємодії з представниками різних культур [5, с. 45–47].

Вивчаючи особливості підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі, науковець Д.А. Попова наголошує на мотиваційно-аксіологічному, когнітивному, діяльнісному, соціокультурологічному та особистісно-рефлексійному компонентах [17]. Характеристики мотиваційно-аксіологічного та когнітивного компонентів збігаються з позицією Т.Д. Гомонової. Діяльнісний компонент спрямовано на формування умінь і навичок, які дозволять здійснювати інтеркультурну комунікацію, запобігати міжкультурним конфліктам та передбачати наслідки професійної діяльності на полікультурних засадах. Соціокультурологічний компонент сприяє формуванню соціокультурної свідомості та відповідальності, толерантного ставлення та коректної поведінки в соціумі з іншою культурою. За допомогою особистісно-рефлексійного компонента визначається моральна позиція майбутнього фахівця, формується система полікультурних цінностей, здатність до рефлексії власної діяльності і поведінки, полікультурний світогляд та комунікабельність [17, с. 147].

Л.Є. Перетяга розглядає полікультурну компетентність як складне особистісне утворення, яке включає когнітивний, афективний, операційний та поведінковий структурні компоненти. Завдяки когнітивній складовій частині набуваються полікультурні знання про етнокультурні особливості рідної та інших культур, правила й норми поведінки в іншокультурному середовищі. Афективний компонент допомагає формуванню поваги до проявів іншокультурності, толерантному ставленню до представників

різних етнокультурних груп. Щодо операційного компонента, то він, на думку науковця, спрямований на досягнення продуктивної міжетнічної взаємодії та збільшення полікультурних знань [16].

У складі полікультурної компетентності індивіда дослідниця О.М. Щеглова виокремлює такі компоненти: когнітивний, рефлексивний, афективний (емоційний), установочний та поведінковий. Когнітивний компонент відображає раціональну природу полікультурної компетентності та акцентує увагу на свідомості індивіда у міжкультурних взаєминах. Рефлексивний компонент чітко спрямований на самоаналіз його власної культурної природи. Наявність афективного (емоційного) компонента зумовлена емоційно-чуттєвим сприйняттям іншої культури як своєї власної. Установочний компонент авторка пов'язує з формуванням готовності особистості (пізнавальної, вольової) до толерантної, безконфліктної взаємодії та рівноправного міжкультурного діалогу з представниками інших культур. Поведінкова складова частина спрямована на набуття практичних навичок застосування отриманих знань та комунікативних умінь для реалізації міжкультурної взаємодії [22].

У дослідженнях Л.Ю. Данилової структура полікультурної компетентності особистості складається з мотиваційно-ціннісного елемента (мотивів, ціннісного ставлення студента до майбутньої професії, особистих потреб формування та самовиховання); когнітивного (сформованих та систематизованих знань про культуру, шляхи і способи самовиховання полікультурної компетентності); діяльного (уміння вести міжкультурну комунікацію з представниками іншомовної культури, ділитися інструментарієм самопізнання та саморозвитку з іншими, рефлексувати діяльність і поведінку); емоційний компонент (здатність позитивно оцінювати педагогічні явища з урахуванням особистісно-значимих і соціальних цінностей, адекватно відображати у своїй свідомості внутрішній світ іншого й ототожнювати себе з ним [7].

Л. Столярчук аналізувала специфіку формування і, відповідно, структурної організації полікультурної компетентності здобувачів вищої освіти під час вивчення іноземних мов. Дослідниця дійшла висновку, що у структурі полікультурної компетентності повинні бути когнітивний, афективний (особистісний), стратегічний (поведінковий) та аксіологічний елементи. Когнітивний компонент синтезує знання про культурно-історичну, політичну, побутову специфіку представників інших країн, норми та правила міжкультурного спілкування для реаліза-

ції продуктивної взаємодії з носіями інших культур. Афективна (особистісна) складова частина повинна базуватися на толерантності, емпатії, громадянській та національній самосвідомості для формування готовності й уміння позитивно сприймати спосіб життя в іншому культурному соціумі. Стратегічний (поведінковий) компонент спрямовано на формування вмінь шанобливої взаємодії з носіями іншої культури у полікультурному оточенні, правильної оцінки і коригування власної поведінки та її наслідків. Завдяки аксіологічному компоненту студенти ВНЗ оволодівають цінностями полікультурного суспільства (справедливістю, рівноправністю, свободою, гуманізмом, добром, совістю тощо) [18, с. 97].

Науковці І.М. Кушнір, І.А. Дирда досліджували проблеми формування полікультурної компетентності іноземних студентів, що навчаються в Україні. І.М. Кушнір окреслює чотирикомпонентну структуру полікультурної компетентності, до якої відносить когнітивну, аксіологічну, креативну та практичну складові частини. Завдяки когнітивному компоненту набуваються знання про звичаї, культурно-традиційні та історичні особливості народу (держави), мова якого вивчається. Аксіологічний компонент формує систему знань про морально-естетичні цінності іншого народу. Креативний компонент особистості передбачає формування ціннісної системи ставлення до представників інших культур на основі поваги та толерантності. Практичний компонент є відображенням практичного досвіду міжкультурної комунікації та адекватні поведінкові реакції у сфері міжкультурного спілкування [13, с. 76–77]. У варіанті структури полікультурної компетентності, розробленому І.А. Дирдою, також наявні когнітивний та аксіологічний компоненти, сутність яких співвідноситься з вищевказаними позиціями І.М. Кушнір. Але, на думку І.А. Дирди, структура полікультурної компетентності також повинна налічувати мотиваційно-ціннісний та поведінково-діяльнісний компоненти. Мотиваційно-ціннісна складова частина формує комплекс мотивів студентів до розвитку полікультурної компетентності, самооцінку вчинків, спрямованих на задоволення потреб в інтеркультурному спілкуванні. Поведінково-діяльнісний критерій сприяє формуванню практичних навичок іншомовної комунікації та умінь взаємодіяти з представниками інших культур, самоаналізувати власну поведінку та діяльність [8, с. 461].

На думку І.Є. Шолудченко, яка вивчала формування полікультурної компетентності керівників освітніх закладів, природа полі-

культурної компетентності є комплексною і складається з трьох блоків: когнітивного, ціннісно-мотиваційного та діяльнісно-поведінкового. До першого, когнітивного блоку належать знання основних понять і принципів полікультурної освіти, обмірковування, відкрите для досвіду; вміння передбачити виникнення можливих конфліктів при перехрещенні культур та пошук шляхів їх усунення; аналіз результативності власних дій. У рамках другого, діяльнісно-поведінкового блоку науковець відзначає володіння навичками використання полікультурної компетентності заради підвищення продуктивності професійної діяльності та розширення власних можливостей у міжкультурній взаємодії. До ціннісно-мотиваційного блоку І.Є. Шолудченко зараховує наявність загальних інтелектуальних здібностей та творчих якостей, мотиваційної спрямованості на міжкультурний діалог і самоорганізацію [21, с. 344].

Значна кількість наукових праць, у яких досліджується феномен полікультурної компетентності та пропонується структурно-компонентний аналіз цього конструкта, стосується підготовки майбутніх фахівців-педагогів [1; 2; 3; 4; 6; 14; 20]. Спільним у позиціях цих науковців є наявність когнітивного, мотиваційно-ціннісного та діяльнісного компонентів. Когнітивна складова частина спрямована на формування системи полікультурних знань (культурознавчих, мовних), що виступають орієнтовним підґрунтям діяльності майбутнього вчителя у полікультурному суспільстві. Мотиваційно-ціннісна складова частина відображає укладений комплекс мотиваційно-ціннісних утворень: мотивів, цінностей, інтересів, потреб, полікультурних рис, що регулюють повсякденне життя та діяльність особистості в полікультурному суспільстві. Завдяки діяльнісному (діялісно-поведінковому) компоненту формуються полікультурні вміння і навички дотримання соціально-поведінкових норм у багатокультурному суспільстві, досвід позитивної співпраці з носіями різних культур. Наявність інших складових частин у структурі полікультурної компетентності (рефлексивної – Л. Чередніченко, С. Авхутська, Н. Величко; аксіологічної – Л. Максимова, С. Авхутська; афективної – Л. Чередніченко, С. Авхутська) пояснюється різницею профільної підготовки майбутнього фахівця-вчителя, його функціональних обов'язків (йдеться про підготовку майбутніх вчителів-предметників, вчителів початкових класів тощо) та методологічних підходів, на яких базуються дослідження науковців.

Враховуючи наукові розробки, проаналізовані вище, ми виокремлюємо в структу-

рі полікультурної компетентності майбутніх перекладачів такі компоненти, як когнітивно-операційний (система полікультурних знань, умінь і навичок, на яких базується професійна перекладацька діяльність та вміння їх ефективно використовувати); мотиваційно-ціннісний (аксіологічний) – сукупність мотиваційно-ціннісних утворень (мотиваційна спрямованість на навчання та пізнання, ефективну майбутню професійну діяльність; взаєморозуміння, повага і толерантність у спілкуванні з представниками інших культур) та особистісно-рефлексивний (самоусвідомлення, адекватне світосприйняття, самоконтроль власних дій, самооцінка професійних знань щодо відповідності вимогам перекладацької діяльності, прагнення до самовдосконалення).

Висновки з проведеного дослідження. Проведений теоретичний аналіз довів, що в організації навчального процесу у ВНЗ розробляються нові концептуальні підходи, які вдосконалюють професійну підготовку майбутніх фахівців. Полікультурну компетентність майбутніх перекладачів розглядаємо як комплексне, цілісне, системне утворення, інтегративну характеристику, що синтезує полікультурні знання, вміння і навички міжкультурної взаємодії, особистісні якості, які дозволяють ефективно вирішувати професійні перекладацькі завдання в умовах полікультурного соціуму. Полікультурна компетентність є необхідною складовою частиною професійної компетентності перекладача, що набувається і формується під час навчання та у процесі фахової підготовки. У структурі полікультурної компетентності майбутніх перекладачів виокремлюємо такі компоненти, як когнітивно-операційний, мотиваційно-ціннісний (аксіологічний) та особистісно-рефлексивний. Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку полягають у визначенні критеріїв, показників та рівнів сформованості полікультурної компетентності майбутніх перекладачів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Авхутська С.О. Полікультурна компетентність як чинник професійного й особистісного зростання майбутнього учителя історії. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2011. № 4 (Ч. 1). С. 110–115.
2. Березюк О.С. Формування полікультурної компетентності майбутніх фахівців у сучасному освітньому просторі. Формування загальнокультурної компетенції майбутніх фахівців: зб. наук. пр. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2013. С. 10–19.
3. Величко Н.М. Полікультурна компетентність як складова професійної компетентності педагога. Вісник Житомирського державного університету імені Іва-

на Франка. Серія «Педагогічні науки». 2010. Вип. 54. С. 162–165.

4. Величко Н.М. Проблема формування полікультурної компетентності майбутніх учителів з точки зору системного підходу. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2013. № 5(31). С. 198–205.

5. Гомонова Т.Д. Сущность и структура поликультурной компетентности студентов вузов. Вестник Адыгейского государственного университета. Серия «Педагогика и психология». 2012. Вып. 2 (97). С. 43–48.

6. Гурьянова Т.Ю. Формирование поликультурной компетентности студентов вузов (на материале обучения иностранному языку): автореф. дисс. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.08. Чебоксары, 2008. 20 с.

7. Данилова Л.Ю. Формирование поликультурной компетентности студентов. Учитель. 2007. № 3. С. 12–15.

8. Дирда І.А. Критерії, показники та рівні розвитку полікультурної компетентності студентів-іноземців у процесі навчання української мови. Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького національного університету. 2017. Вип. 16. С. 459–465.

9. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/card/1556-18>.

10. Зязюн І.А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи. Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи: монографія. К.; Глухів: РВВ ГДПУ, 2005. 187 с.

11. Концепція гуманітарного розвитку України на період до 2020 р. URL: <http://res.in.ua/konceptsiya-gumanitarnogo-rozvitku-ukrayini-na-period-do-2020-r.html>.

12. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. К.: Грамота, 2005. 448 с.

13. Кушнір І.М. Компоненти полікультурної компетентності іноземних студентів. Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки. Харків: Харків. нац. ун-т імені В.Н. Каразіна. 2008. № 13. С. 73–78.

14. Максимова Л.И. Формирование поликультурной компетентности будущих педагогов в вузе на основе интегративного подхода: дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.08. Калуга, 2012. 223 с.

15. Онищенко М.Ю. Полікультурна компетентність майбутніх перекладачів як важлива складова професійної компетентності. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Серія «Педагогічні науки». Чернігів: ЧНПУ, 2017. Вип. 148. С. 108–113.

16. Перетяга Л.Є. Зміст і показники полікультурної компетентності молодших школярів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальній школі. 2009. № 2. С. 262–266. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pfto/2009_2/files/ped_02_09_Peretjaga.pdf.

17. Попова Д.А. Полікультурна компетентність майбутніх фахівців з туризму: зміст та структура. Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. 2015. Вип. 1. С. 144–150.

18. Столярчук Л. Формування полікультурної компетентності студентів у процесі вивчення іноземних мов. Обрії. 2014. № 1(38). С. 95–99.

19. Стратегії інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів. Ві-

домості Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2632-17>.

20. Чередниченко Л.А. Формування полікультурної компетентності майбутнього вчителя у процесі професійної підготовки: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Х.: Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2012. 265 с.

21. Шолудченко И.Е. Формирование поликультурной компетентности руководителей образовательных

учреждений. Вектор науки Тольяттинского государственного университета. 2011. № 3(17). С. 342–347.

22. Щеглова Е.М. Развитие поликультурной компетентности будущих специалистов: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08. Омск, 2005. 164 с.

23. Zarate G., Gohard-Radenkovic A., Lussier D., Penz H. Cultural Mediation in Language Learning and Teaching. European Centre for Modern Languages. Council of Europe. Strasbourg Cedex, 2004. 248 p.

УДК 37.013.2:62

АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПОШУКІВ ЩОДО РОЗВИТКУ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ

Остапенко А.С., аспірант

КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

завідувач

Центр громадянського виховання

У статті викладено результати аналізу зарубіжних і вітчизняних наукових досліджень сутності поняття «методична компетентність вчителя». Актуалізовано необхідність дослідження сутності поняття «методична компетентність вчителів технологій» у сучасних соціально-економічних умовах.

Ключові слова: компетентнісний підхід, методична компетентність вчителя, розвиток методичної компетентності вчителя технологій.

В статье представлены результаты анализа зарубежных и отечественных исследований сути понятия «методическая компетентность учителя». Актуализирована необходимость исследования сути понятия «методическая компетентность учителя технологий» в современных социально-экономических условиях.

Ключевые слова: компетентностный подход, методическая компетентность учителя, развитие методической компетентности учителя технологий.

Ostapenko A.S. ANALYSIS OF SCIENTIFIC SEARCH FOR THE DEVELOPMENT OF METHODOLOGICAL COMPETENCE OF TEACHER TECHNOLOGIES

The article presents the results analysis of foreign and native scientific researches the essence of the concept of «methodical competence of the teacher». The necessity of studying the essence of the concept has been updated «methodological competence of technology teachers» in modern socio-economic conditions.

Key words: competent approach, methodical competence of the teacher, development of methodological competence of the teacher of technologies.

Постановка проблеми. Соціально-економічні зміни в нашій державі висунули високі вимоги до рівня професіоналізму педагогічних працівників і освіти в цілому. Інтеграція України у світовий освітній простір передбачає постійне удосконалення системи освіти, підвищення її якості. У Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. зазначається, що, «за експертними оцінками, найбільш успішними на ринку праці в найближчій перспективі будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в ба-

гатокультурному середовищі та володіють іншими вміннями» [20].

Реалізувати такі завдання спроможний лише педагог, який сам постійно вдосконалюється в умовах інтенсивного розвитку науки, техніки, інформаційного простору, який прагне працювати з використанням інноваційних підходів до розвитку та навчання особистості, творчо підходити до вирішення щоденних педагогічних ситуацій. Якість навчання і виховання, рівень підготовки до життя в інформаційному суспільстві, в умовах ринкової економіки потребує постійної уваги до підвищення рівня професійної компетентності сучасного вчителя.